

Asia: VN/1088/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (lukio- ja ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksut EU/ETA-valtioiden ulkopuolisille ja ammatillisen koulutuksen tilauskoulutus)

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon keskeinen sisältö

-

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

Mahdollisuus aloittaa tilauskoulutukset EU- ja ETA-maiden kansalaisille on kehitysmuunne ja uusia mahdollisuuksia avaava asia. Tässä lausunnossa käytämme esimerkkeinä logistiikka-alan koulutuksia, mutta käytännön tilanteet ja toimivat ratkaisumallit ovat samat myös monella muulla alalla.

Koulutusvienti:

Muutos lisäisi asiantuntijatyönä tehtävää koulutusvientiä Suomessa, ja sillä olisi myönteinen vaikutus työllisyyteen. Koska tilauskoulutuksella voisi tavoitella taloudellista voittoa, niin se mahdollistaisi uutta taloudellisesti kannattavaa liiketoimintaa Suomessa. Koulutus on asiantuntijatyötä, missä työn tuottavuus on korkealla tasolla. Koulutusviennin vaikutus voisi olla merkittävä koulutuksen järjestäjille ja myönteinen myös koko Suomen kansantaloudelle. Hyvin hoidettu tilauskoulutus lisäisi sitä toteuttavien koulutuksen järjestäjien rahoituspohjaa ja sitä kautta resursseja järjestää myös niiden perustehtävään kuuluvaa tutkintokoulutusta Suomessa. Näin saataisiin nostettua suomalaisen ammatillisen tutkintokoulutuksen tasoa. Eurooppalaisista rahdinkuljetusliikkeistä 70% kertoi 2024 , että niillä oli kuljettajapulasta aiheutuvia vaikeuksia täyttää kuljettajan työpaikkoja. Potentiaalia ja EU-tasolla tarvetta kouluttamiselle on siis runsaasti. (<https://www.iru.org/intelligence/road-transport-intelligence/global-truck-driver-shortage-report-2024>.)

Mahdollisuudet Suomessa:

Vaikka Suomessa on tällä hetkellä työttömyys korkealla tasolla, on monilla aloilla vaikeuksia rekrytoida osaavaa työvoimaa. Tilauskoulutuksena järjestettävä tutkintoon tai tutkinnon osiin johtava ammatillinen koulutus helpottaisi monen yrityksen vaikeuksia työvoiman hankkimisessa. Muutos avaisi uuden mahdollisuuden koulutuksen järjestäjien ja suomalaisten yritysten entistä tiiviimmälle ja monipuolisemmalle yhteistyölle. Toimiva logistiikka on mitä suurimmassa määrin myös huoltovarmuusasia. Jos Suomesta ei löydy riittävästi ammattitaitoisia raskaan ammattiliikenteen kuljettajia, niin koulutukseen perustuva työperäinen maahanmuutto voi toimia ratkaisuna tähän yhteiskunnan kannalta kriittiseen asiaan. Kuljettajakoulutuksessa päästään myös koko tutkintoa pienemmillä kokonaisuuksilla, tutkinnon osilla, hyvään työllistävyyteen.

Eettiset näkökulmat:

Tärkeää muutoksessa on varmistaa, että tilaaja on aidosti työvoimatarpeessa oleva toimija, eikä vain voittoa opiskelijoiden välittämällä tavoitteleva organisaatio. Asian selkeä kirjaaminen lakiin ehkäisee ihmiskauppaa ja muuta epäeettistä toimintaa. Selkeää ja läpinäkyvää toimintaa on, että sopimus koulutuksesta solmitaan suoraan tilaavan organisaation - esimerkiksi työllistävän yrityksen tai yritysryhmän - ja suomalaisen koulutuksen järjestäjän välillä. Jos tarvitaan operatiivisesti ja Suomen ulkopuolella paikallisesti asioita hoitavia tahoja, niin heidän/niiden tulisi mielestämme olla koulutuksen järjestäjän kanssa samaan konserniin, kuntayhtymään tai muuhun 'katto-organisaatioon' kuuluvia luonnollisia tai oikeushenkilöitä. Tämä tarkennus on tärkeä läpinäkyvyyden ja seurannan kannalta, koska se ehkäisee opiskelijoiden hyväksikäyttöä ja muuta epäeettistä toimintaa.

Traffica Oy kannattaa muutosta.

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen tilauskoulutusta koskevia ehdotuksia

-

Lausuntonne koskien ammatillisen koulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

On tärkeää laatia lakiteksti la lain perustelut siten, että EU- ja ETA-alueen ulkopuolisten opiskelijoiden opiskelemaan valitsematta jättäminen ei anna mahdollisuutta vedota syrjintään kansallisuuden tai muun syyn perusteella.

Lausuntonne koskien lukiokoulutuksen lukuvuosimaksuja koskevia ehdotuksia

-

Lausuntonne koskien rahoituslain muutoksia

-

Lausuntonne koskien oppivelvollisuuslakiin ehdotettavaa muutosta

-

Lausuntonne koskien tiedonvaihto-oikeuksia

-

Sivonen Eero
Traffica Oy